

Gaat kerkelijke betrokkenheid samen met drankgebruik?

De geest uit de fles

Er bestaat een samenhang tussen kerkelijke betrokkenheid en het bovenmatig drinken van alcoholhoudende drank. Onder personen die minstens eenmaal per week naar de kerk gaan, komen relatief weinig zwaardere drinkers voor.

Zwaardere drinkers zijn personen die eens per week zes of meer glazen alcoholhoudende drank tot zich nemen. Uit het eerder dit jaar verschenen *Jeugd 1999. Feiten en cijfers* is gebleken dat deze groep, met name onder jonge vrouwen, de laatste jaren is toegenomen.

Jonge mannen

Het blijkt dat er een samenhang bestaat tussen zwaar drinken en leeftijd en geslacht. Onder personen van 16 jaar of ouder is het percentage zwaardere drinkers bij mannen 22 procent en bij vrouwen 6 procent. Verder neemt zowel bij mannen als vrouwen het bovenmatig drankgebruik af naarmate de leeftijd stijgt. In de leeftijdscategorie van 16 tot 24 jaar is het drankgebruik het hoogst. Van de jonge mannen uit deze groep drinkt 37 procent minstens eenmaal per week zes of meer glazen alcoholhoudende drank op een dag. Bij jonge vrouwen is dit vijftien procent.

Verder is een samenhang geconstateerd tussen drinkgedrag en opleidingsniveau. Bij mannen komen zwaardere drinkers relatief vaker voor onder personen met een mavo-, havo- of mbo-

opleiding en minder onder hbo'ers en academici. Bij vrouwen zijn de onderlinge verschillen minder uitgesproken, maar het drankgebruik lijkt toe te nemen met het opleidingsniveau.

Soepeler houding

Het percentage zwaardere drinkers onder personen die niet tot een levensbeschouwelijke groep behoren is gemiddeld iets hoger dan onder gelovigen. Onder gelovigen is dit percentage dertien, onder niet-gelovigen vijftien. Naar kerkelijke gezindte uitgesplitst zijn er echter grote verschillen in bovenmatig alcoholgebruik. Het hoogste percentage zwaardere drinkers, zeventien procent, wordt gevonden onder de rooms-katholieken. Bij Nederlands hervormden is maar elf procent in te delen bij deze categorie. Bij gereformeerden is dat negen procent en bij overige gelovigen, waaronder islamieten, vier procent. Soortgelijke verschillen in drankgebruik naar geloofsovertuiging zijn twintig jaar geleden overigens ook al geconstateerd, waarbij tevens bleek dat onkerkelijken en rooms-katholieken een soepeler houding aannemen ten aanzien van de toelaatbaar geachte hoeveelheid alcoholhoudende drank.

Bovenmatig drankgebruik hangt samen met leeftijd en geslacht, maar ook met geloofsrichting. Zo telt het Centraal Bureau voor de Statistiek onder rooms-katholieken veel meer zwaardere drinkers dan onder de andere geloofsrichtingen.

Permanent Onderzoek Leefsituatie

Vanaf 1997 zijn diverse afzonderlijke onderzoeken op het terrein van de leefsituatie geïntegreerd in het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS), een representatieve personensteekproef onder de niet-institutionele Nederlandse bevolking. Het POLS bestaat uit een basisvragenlijst en verschillende vervolgmodes, onder andere op het terrein van gezondheid, criminaliteit, arbeid, milieu en wonen. De gegevens over drankgebruik en kerkelijke betrokkenheid zijn gebaseerd op ondervragingen van ruim 6700 mannen en vrouwen van 16 jaar of ouder.

Kerkbezoekfrequentie

Ook blijkt er een duidelijk verband tussen alcohol drinken en de frequentie van het kerkbezoek. Voor alle onderscheiden kerkelijke gezindten blijkt dat onder personen die vaker naar de kerk gaan minder zwaardere drinkers voorkomen dan onder personen die zelden of nooit naar de kerk gaan of een godsdienstige bijeenkomst bijwonen. Omdat dit voor alle vier de levensbeschouwelijke groeperingen geldt, betekent dit dat de verschillen in drankgebruik tussen de kerkelijke gezindten niet verklaard kunnen worden uit verschillen in kerkbezoekfrequentie.

Rooms-katholieken vallen wel op door hun drankgebruik. Het percentage zwaardere drinkers onder rooms-katholieken is voor alle onderzochte kerkbezoekfrequenties hoger dan bij de andere geloofsrichtingen. Voor katholieken die zelden of nooit naar de kerk gaan is het percentage zwaardere drinkers negentien, dat is vier procentpunten hoger dan bij diegenen die zich niet tot een kerkelijke groepering rekenen.

Brabant en Limburg

Uit een eerdere CBS-publicatie is gebleken dat er grote verschillen bestaan in de spreiding van zwaardere drinkers. Met name in Brabant en Limburg, een regio met een van oudsher rooms-katholieke bevolking, blijken relatief veel zwaardere drinkers voor te komen, terwijl in Zeeland, Utrecht, Flevoland en Groningen dit percentage onder het gemiddelde ligt.

Als echter bij de berekeningen gestandaardiseerd wordt voor levensbeschouwelijke achtergrond, dan blijken regionale verschillen in het percentage zwaardere drinkers voor een deel te verdwijnen. Samenvattend kan worden gesteld dat bovenmatig drankgebruik niet alleen een grote samenhang vertoont met leeftijd en geslacht, maar ook met de frequentie van het kerkbezoek en de kerkelijke gezindte.

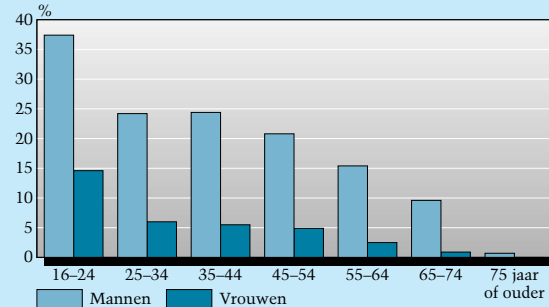
Gerard Verweij en Erik Smits

M. van Baal en R. van der Bie, 'Excessief drinken', *Index* 4 (1997), nr 10. *Jeugd 1999. Feiten en cijfers*, Centraal Bureau voor de Statistiek (Voorburg/Heerlen 1999).

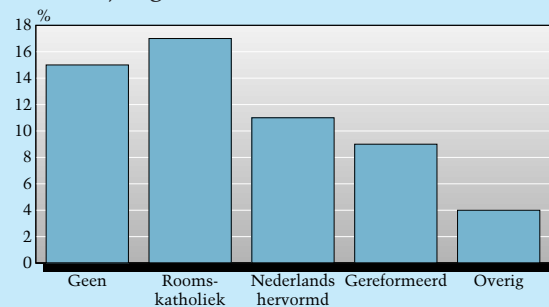
G. Sijlbing, *Drink- en rookgewoonten*. Stichting voor Wetenschappelijk Onderzoek van Alcohol- en Druggebruik (Amsterdam 1978).

Zwaardere drinkers, 1998

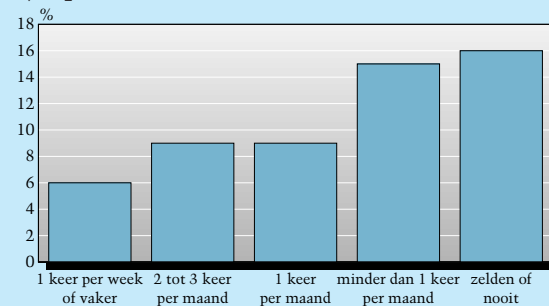
naar leeftijd en geslacht

naar kerkelijke gezindte

naar frequentie kerkbezoek

naar kerkelijke betrokkenheid

